

## 17. May. 1837

### SENDER

Martinus Rørbye

### RECIPIENT

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

### FACTS

Document type:

Letter

General comment:

Brev nr. 101 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

Sender's location:

Rom

Recipient's location:

København

Mentioned people:

Charlotte Frederikke

Gottlieb Bindesbøll

Caroline Dreyer

C.W. Eckersberg

Frederik Ferdinand Friis

Johann Hartmann

Christian Frederik Holm

Nicolai Abraham Holten

J.L. Jensen

Carl Lautrup

Troels Lund

Sophie Rantzau

Ida Athalia Rørbye

John Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Bertel Thorvaldsen

Johan Wilhelm West

Omtalte værker:

En tyrkisk notarius opsætter en

kontrakt imellem en mand og en kone.

Scenen er foran moskeen i Top-Hanha

i Constantinopel

Archive:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

### TRANSCRIPTION

Rom den 17de Mai 1837.

Intet kan jeg idag foretage mig bedre, og Intet føler jeg meere at være min Pligt, end at svare dig kjæreste Moder, paa dit saa kjærkomne Brev af 11te April, hvilket jeg alt for nogen Tiid siden modtog.<sup>1</sup> Da var det min Agt øieblikkelig at skrive, da jeg af dit Brev saa, hvor kjærkomne dine fraværende Sønners Breve ere dig, og endmere ønskede jeg at havde kunnet skrive, da du heelt vel kunne trænge til all den Trøst dine Børn vare istand til at yde dig ved det saa smertelige Tab af vor saa kjære Athalia.<sup>2</sup> Men lad mig ikke nu igjen oprive dette saa smertelige Saar, vi have alle vist alt liidt nok; mig blev det givet eene at bære min Sorg, jeg havde ingen trøstende Ven her. Dog Tiiden har ogsaa paa mig viist sin trøstende Kraft, hvortil nytte Klager, hvad der er skeet, er uigjenkaldeligt, Noget vi alle ere underkastede. At du beste Moder nu ogsaa har indseet dette, kan jeg ikke tvivle om, du vil ikke finde dig for strængt behandlet, at [dvs. af] den gode Gud, der dog ellers i saa meget andet har været dig god frem for saa mange Andre; see hen til de Ulykkelige og du vil lettere skjønne hvormeget du endnu er begunstiget. Dog, vel veed jeg af Erfaring, at man ikke strax kan tænke saaledes, det er heller ikke det ædle Menneske givet med Letsindighed at fare frem over saa alvorlige Tilskikkelser; kun maae Sorgen ikke vare evigt, derved ville man synes at anklage Skaberen for Uretfærdighed, at sætte alt for liden Priis, paa hvad der her er os sparet, og isaahenseende kjæreste Moder, seer du dig dog endnu omgiven af alle dine øvrige Børn, enhver især visseligen beereedt til at gjøre alt til dit Behag; mig skal du alle Øjeblikke kunne stole paa, og ingen Tanke er mig kjærere end den, at viise dig min inderlige Hengivenhed. – At tolke dig dette, var mit første Ønske da jeg modtog dit Brev; men desværre afholt Sygdom mig derfra; den romerske Luft og Climatet her i Vinter har ikke været mig godt. Først veed du, at jeg fik den her hjemmehørende slemme Feber at trækkes med, og endnu er jeg ikke ganske befriet derfor, da den ofte, uden at jeg kan skjønne Aarsagen, paa nye indfinder sig; Chenin, og saadan, for den øvrige Sundhed skadelige Midler er det eneste, der kan holde den tilbage for Øjeblikket; men ved den hyppige Brug af alt Saadant, er min Helbred endmeere bleven svækket; jeg blev plaget med et Tilfælde jeg aldrig før saaledes havde følt, idet jeg ofte pludselig som jeg gik eller stod var nær ved at falde i Afmagt, dog endelig for omtrent 14 Dage siden slog alt dette sig sammen, formodentlig ved en Forkjølelse, hvorfor man her, nu meere end noget andetsteds er udsat, og mit gamle Onde med Opkastelsen vente tilbage i frygtelig Grad. Doctor Hartmann<sup>3</sup> der er hos Prindsessen<sup>4</sup> her, drev paa at jeg skulle reise fra Rom, for at forandre Luf-

•2• ten, der her i Syden har en betydelig Indflydelse paa alle Syge, jeg blev derfor pakket i en Vogn og kørte til Albano. Bindsbøll,<sup>5</sup> der netop paa samme Tiid havde Grippe<sup>6</sup> fulgte med mig, og dette var mig til ikke liden Trøst, da jeg saaledes dog havde lidt Selskab, og da han langt fra ikke var saa syg, som jeg, kunne han endogsaa hjælpe mig. I de første Dage jeg opholdt mig i Albano maatte jeg blive liggende, jeg fik Igler, som jeg har havt hjemme, om du kan erindre det, og disse, tilligemed den sunde Luft, bragte mig dog snart igjen paa Beenene; men jeg var saa mat at jeg neppe kunne gaae. Efter nogle Dages Forløb begynte B og jeg at gjøre smaae Tuure i den smukke Omegn, han var stærk nok til at spadseere; men jeg maatte altid betjene mig af Esel, dog Bevægelse hjalp ogsaa paa Sundheden, og i det ypperlige Hotel i Albano bleve vi godt pleiede, da jeg derimod i Rom næsten ingen Pleie havde kunnet havt. Saalænge man endnu er frisk, gaar det godt at opholde sig blant Fremmede, og boe ene for sig selv; men indtræffer Sygdom, da savner man stærkt den kjærlige Pleie, man har i det kjære Hjem: man skulle troe, at de danske Landsmænd her ville kjærligt staae hinanden bie, men dette har jeg langt fra ikke funden, de ere som sløvede for alt, og de Artigheder jeg her have nydt, har næsten altid været mig viiste af Fremmede. Under mit Ophold i Albano var Doctor Hartmann flere gange saa god at tage ud for at see til mig, ligesom han ogsaa der havde anbefalet mig til en meget duelig italiensk Læge. Efter et Par Ugers Ophold i Albano er jeg nu igjen vent her tilbage, og egentlig var det den nu igjen begynte Kulde, der drev os ind, da vi frygtede for, der paanye at blive syge, da man der af Mangel paa Kakkelovne ikke paa anden Maade kan skjøtte sig mod Kulden end med at gaae til Sengs, naar det ude regnede og haglede som var det mit om Vinteren. Dette Veier veedbliver endnu og neppe tror du det vel muligt at man saaledes her kan være plaget mit i Mai Maaned; jeg maae endnu alle Morgner have Ild i min Ovn, ellers ville Feberen vist alle Dage indfinde sig. Nu befinder jeg mig uliige bedre end før jeg tog paa Landet, og begynder jeg igjen at see ud som et andet Menneske; thi tidligere var jeg bleven heelt smal i Ansigtet. – Jeg modtog under mit Ophold i Albano et Brev fra John<sup>7</sup> hvoraf jeg saa at han har det ret vel; han opfordrer mig til at lade ham viide Bestemmelsen af min viidere Reise, men herom kan jeg endnu intet med Bestemthed siige, da jeg dog først her ønskede at gjøre et Malerie færdigt hvorpaa der kun mangler lidet;<sup>8</sup> men som dog Sygdommen nu i over een Maaned ganske har gjort mig umuligt at røre ved. At komme fra Rom saa snart som muligt stræber jeg efter, da jeg saa først veed mig ganske sikret mod viidere Sygdom. Det har hidindtil været mit Ønske først inden jeg tog Veien nord paa, at besøge Sicilien; men endnu har intet

Haab tilsmilet mig; thi vel kan man nu komme herifra til Neapel; men derfra til Sicilien er endnu for Koleraen all Færdsel spærret, og at reise til Neapel paa Lykke [og Fromme] er for meget vovet, da man nu alt i over 2 Maaneder har sagt at Spærringen mod Sicilien om faae Dage skulle ophæves, skeete det ogsaa nu ikke, maatte jeg for at komme tilbage, og •3• efter at have udgivet Penge [til] ingen Nytte ovenikjøbet udholde en 18 a 20 Dages Quarantaine, og paa den rommerske Grændse er Tiiden endnu længere, da man her igjen siiger at der i Neapel har viist sig nye Kolera Tilfælde. Skjæbnen lader derfor til at ville forbyde mig at faae Sicilien at see. Vil du kjære Moder derfor snart tilskrive mig, da adresser mit Brev til Florentz post restante; men varer det lidt længere inden du skriver, da lad det gaae til Venedig og ligeledes post restante. Formodentlig forlader jeg Rom i de første Dage af Juni. Skulle et Brev imidlertid være indløben hertil efter at jeg var afreist, da vil det derfor ikke være tabt for mig, da jeg skal give i Commision at sende det efter mig; slemmere vil det være om Breve der er adresseret til Byer, jeg paa Reisen besøger, ikke itiide indtræffe, da jeg ikke saa sikkert kan stole paa da at faae dem sent efter; da det er en Ting Postvæsenet betræffende, og følgelig ikke saaledes at stole paa, som naar private tage sig deraf. Vil du være saa god at beede Carl Lautrup<sup>9</sup> at forhøre sig hos Etatsraad Holm,<sup>10</sup> om han har modtaget det Brev jeg for nogen Tiid siden tilskrev ham om at sende mig Penge ved en Vexel; han havde nemlig skreven, at jeg kunne stole paa at faae et Tilskud af Fondet, i modsat Tilfælde gjør han vist Udveie derfor gennem Conferentsraad Holten:<sup>11</sup> 200 Rdl: var den Sum jeg ønskede mig sendt og det her til Rom; men Vexelen lydende paa Udbetaling i Venedig. Er nu denne Vexel ikke alt afsent da var det best at den blev sent liige til Venedig; men dette maatte ogsaa blive ganske vist, da jeg derfra vil komme til at trænge til de Penge paa den viidere Reise. Allerede i mit siste Brev til Rose af 17de April<sup>12</sup> har jeg ogsaa paalagt hende denne selvsamme Commision; men muligt var det dog at dette, saavel som Brevet til Holm kunne været gaaet tabt, og jeg saaledes let kan komme i Forlegenhed. Er Rose endnu ikke reist paa Landet, da siig hende at jeg ifor[g]aars modtog hendes Brev hvori hun tilskrev mig denne hendes Bestemmelse om hendes Sommerglæder, og tak hende ret meget for hendes kjærlige Gratulation til min Geburtsdag, den jeg her idag tilbringer ene, morende mig med at skrive til dig beste Moder, næste Aar haaber jeg at have det end bedre i dit kjærlige Selskab; dog undlad nu heller ikke at siige Rose, at hendes smaae Bebreidelser, fordi jeg, som hun siger, ikke i saa lang Tiid har skreven, ere saare uretfærdige, som hun vel ogsaa alt vil have indseet, naar hun formodentlig kun faae Dage efter at

hun havde afsent sit siste Brev, maae have modtaget mit; hun vil deri have funden, at jeg ingen Bebreidelser fortjente, og følgelig maae hun som jeg haaber, have fortrut, hvad hun skrev. Skal nogen kunne klage over ikke at have faaet Breve i Forhold til de [overstreget: jeg] |man| have skrevet, er det snarere mig, jeg har under mit heele Ophold i Udlandet fra alle mine Corespondenter modtaget 66 Breve, imedens jeg har skreven 102, mig forekomer det dog at Forholdet her er høist uliige, saa meget mere som Tiiden for mig, der er paa Reise, er meget mere afmaalt, end for dem [der] sidde stille i deres rolige Hjem. – Af Nyheder er her slet intet, man er blot heel fortvivlet over det saa slette Veir, der aldriig synes at ville holde op, egentlig er det godt at jeg endnu ikke er kommen til at reise, da slet Veir, naar man er ude, endnu er mere utaaleligt, end naar man dog kan krybe i Skjul, naar det er alt for barskt; er Alt i Forhold efter Himmelstrøget, da maae det være ganske utaaleligt hjemme, her ere Skovene og alt grønt, over een Maaned tilbage, noget, der her er uhørt; Mai Maaned i Italien ligner i Aar vores sædvanlige April hjemme. – Thorvaldsen<sup>13</sup> er sig selv som Vendekaabe liig, han reiser nu ikke hjem, efter at han dog alt havde skreven for bestemt at han snart kom; hvad han før anførte som Grund til at han maatte reise, vender han nu til Grund derimod for saa meget som muligt at besmykke sig: saa høit jeg agter denne Mand som Kunstner, saa lidet har jeg tilovers for ham, som Menneske, det gjør mig ordentlig ondt, at jeg maae tilstaae det; men jeg har her lært Træk at kjende af ham, jeg aldrig havde ahnet om at kunne være parret med •2• et saa afgjort Tale[n]t, hvad Kunsten angaar; man saa dog saagjerne den store Kunstner foreenet med det elskværdige Menneske, men dette er her langt fra ikke Tilfældet, han er Filur i høi Grad, og veed til alle Tiider, at spille den Rolle, han finder mest at svare til hans Interesse, og Ergjerrighed, hvorfor man skulle troe ham ganske frie; dog hvoe der ikke kjender Manden nøiere dømmer ham efter det smilende Udvortes, og følgelig ganske forskjelligt, derfor kjære Moder siig ikke andre denne min Meening; thi heel vel er jeg fornøiet med den Fod hvorpaa jeg staar med ham; idet han nemlig, hvad mig angaar, aldrig har havt Leilighed til at viise sig paa en anden en artig Maade. – Dog nu kjæreste Moder, maae jeg slutte disse Linnier, formodentlig de siste, du modtager fra mig her i Rom, snart skal du imidlertid høre viidere fra •1• mig, og da vil jeg vel ogsaa allerede være dig et godt Stykke nærmere, indtil jeg endelig seer all Skriven overflødig, naar du igjen seer mig i det kjære Hjem. Lad mig snart høre at du er frisk og lever fornøiet; thi Intet vil glæde mig meere; siig mig hvorledes enhver især af de gode Søkende har det, hvorledes Wilhelm<sup>14</sup> veed at trøste sig, og endelig hils Rose ret kjærligt, du veed beste Moder



hvormeget alle de kjære Mennesker ligger mig paa Hjertet, og hvormegen Deel jeg tager i deres Anliggender; den lange Adskillelse har isaahenseende Intet svækket. Hils heele den Schiøttiske Familie,<sup>15</sup> og alle vore Huusvenner og Veninder; som Rose skrev mig veed jeg at Birgitte<sup>16</sup> i Sommer skal være hos dig, hils ogsaa hende og Thea<sup>17</sup> ret meget, og saaledes maae jeg ogsaa personligt nævne Kontesse Rantzau<sup>18</sup> og Caroline Dreier,<sup>19</sup> der som jeg hører bestandig holder paa det gamle Venskab for den Rørbyeske Familie, som vel derfor er dem deres Forbindtlighed skyldig, og som, jeg som hørende til Familien ikke kan undlade at yttre. Seer du Ecersberg<sup>20</sup> og Jensen,<sup>21</sup> da hils dem, ligesom ogsaa Friis<sup>22</sup> og Lund,<sup>23</sup> kort alle. Dog meest maae jeg dog beede dig kjære gode Moder bestandig med lige Kjærlighed at ihukomme din inderlig hengivne Søn  
Martinus.

---

<sup>1</sup> Rørbye modtog det omtalte brev 28. april 1837, i følge hans liste over modtagne breve 1834-37.

<sup>2</sup> Ida Athalia Rørbye.

<sup>3</sup> Johann Hartmann.

<sup>4</sup> Charlotte Frederikke.

<sup>5</sup> Gottlieb Bindesbøll.

<sup>6</sup> Dvs. influenza.

<sup>7</sup> John Rørbye.

<sup>8</sup> En tyrkisk notarius opsætter en kontrakt imellem en mand og en kone. Scenen er foran moskeen i Top-Hanah i Constantinopel.

<sup>9</sup> Carl Lautrup.

<sup>10</sup> Christian Frederik Holm.

<sup>11</sup> Nicolai Abraham Holten.

<sup>12</sup> Brevet er nr. 100 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37, men er ikke bevaret.

<sup>13</sup> Bertel Thorvaldsen.

<sup>14</sup> Johan Wilhelm West.

<sup>15</sup> Dvs. Christian Frederik Schiøtt, Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack og deres døtre.

<sup>16</sup> Uidentificeret.

<sup>17</sup> Uidentificeret.

<sup>18</sup> Sophie Rantzau.

<sup>19</sup> Caroline Dreyer.

<sup>20</sup> C.W. Eckersberg.

<sup>21</sup> J.L. Jensen.

<sup>22</sup> Frederik Ferdinand Friis.

<sup>23</sup> Troels Lund.

Rom den 17.<sup>ten</sup> Mai 1837

[illegible]



[illegible]



[illegible]

